

LUNDS UNIVERSITET

Konstitutionell design, folklig mobilisering och demokratisk konsolidering.

En fallstudie om Ukrainas uppgång i
demokratiutveckling år 2004 till 2009

Wiktorina Wendel

Leakim Eventhén

Abstract

I denna uppsats undersöker vi den demokratiska utvecklingen i Ukraina. Vi fokuserar på den tidsperiod som kännetecknas av mest markant uppgång i demokratin, åren 2004-2009, men gör också nedslag i landets historia från tiden innan självständigheten och framåt.

Under hela tidsperioden från självständighet kännetecknas demokratiutvecklingen av fluktuationer, ständiga uppgångar för demokratin följt av bakslag.

Vi använder huvudsakligen tre begrepp, konstitutionell design, folklig mobilisering och demokratisk konsolidering för att beskriva och analysera utvecklingen. Uppsatsens syfte är att undersöka om de teoretiska begreppen konstitutionell design folklig mobilisering och demokratisk konsolidering kan appliceras i förklaringen av Ukrainas uppgång i den demokratiutveckling som var år 2004 till 2009.

De frågeställningar arbetet belyser är: *Vad kännetecknar Ukrainas konstitutionella design vid tidpunkten för den demokratiska uppgången 2004 och vilken betydelse kan den antas ha haft för uppgången? Vad kännetecknar den folkliga mobilisering som genomfördes vid olika tidpunkter under åren före 2004 och under året 2004 och vilken betydelse kan de antas ha haft för utvecklingen? Visar Ukrainas demokratiutveckling tiden efter uppgången, 2004-2009, på en konsolidering av demokratin, dvs kan begreppet demokratisk konsolidering appliceras?*

Resultaten visar att den folkliga mobilisering som skedde i landet vid tiden före och under 2004 bidrog till att en ny, demokratigynnande, konstitutionell design infördes. En avgörande faktor var konstitutionens struktur som bland annat kännetecknades av att parlamentets ställning i relation till presidenten stärktes. Den nya konstitutionen tillämpades från 2006 och under de påföljande åren utvecklas demokratin i positiv riktning. Åren efter 2009 kännetecknas istället av bakslag i demokratiutvecklingen vilket visar att konsolideringsprocessen inte fullbordats. De teoretiska begreppen folklig mobilisering och konstitutionell design som prövas i studien kan alltså appliceras på dessa delar av Ukrainas demokratiutveckling medan demokratisk konsolidering är mer tveksamt.

De faktorer som ligger till grund för demokratimätningarna i studien tydliggör centrala aspekter av demokrati. Andra aspekter, inte minst kulturella arv, generationsfrågor med mera kan också antas ha betydelse. Dessa går dock utanför studiens avgränsningar.

Innehållsförteckning

1. Inledning
  - 1.1 Bakgrund
  - 1.2 Uppsatsens syfte och frågeställningar
  - 1.3 Uppsatsens avgränsningar
  - 1.4 Disposition
2. Om Ukraina
  - 2.1 Geografi, population, språk, livslängd och religion
    - 2.1.1 Korruption, yttrandefrihet, massmedia och rättssystem
    - 2.1.2 Styrelseskick
  - 2.2 Några historiska nedslag
    - 2.2.1 Några händelser som föregick självständigheten 1991
    - 2.2.2 Den självständiga statens första konstitution
    - 2.2.3 "Ukraina utan Kutjma"-protester, presidentval 2004 och Orangea revolutionen 2004 till 2005
  - 2.3 Demokratiseringsprocessen i landet
    - 2.3.1 Upp- och nedgångar i Ukrainas demokratiutveckling
3. Uppsatsens teoretiska ramverk
  - 3.1 Några centrala begrepp
    - 3.1.1 Demokrati, demokratimodeller och demokrati som politiskt system
    - 3.1.2 Konstitutionell design
    - 3.1.3 Folklig mobilisering
    - 3.1.4 Demokratisk transition och konsolidering
4. Metod
  - 4.1 Material
5. Resultat och analys

Historia och institutionellt arv som förutsättningar för konstitutionen 1996

Folklig mobilisering och demokratisering

Demokratisering men inte riktigt konsolidering
- Slutsatser
- Referenser

1. Inledning

I denna uppsats ämnar vi att undersöka vad som har varit bidragande orsaker till Ukrainas uppgång i demokratiutveckling år 2004 till 2009 samt i vilken utsträckning dessa orsaker bidrog till en konsolidering av demokratin.

1.1 Bakgrund

År 1991 upplöses Sovjetunionen och det bildas istället 15 självständiga stater, däribland Estland, Belarus och Ukraina. Trots frigörelsen från Sovjetunionens styre tar den demokratiska utvecklingen olika vägar i de postsovjetiska staterna (<https://www.v-dem.net/en/> & <https://www.ui.se/landguiden/>).

Utvecklingen i Estland har utvecklats positivt sedan självständigheten från Sovjetunionen. De första två åren av 1990-talet präglas den av drastisk nedgång i demokratiutvecklingen. Denna byts dock snabbt mot en positiv utveckling under de nästföljande åren. Sedan 1993 uppvisar landet ett stabilt demokratiskt läge (<https://www.v-dem.net/en/>). År 2004 blir landet medlem i EU (<https://www.ui.se/landguiden/>).

Belarus får en liten uppgång i demokratiutveckling efter självständigheten 1991. Denna vänder dock efter presidentvalet 1994 och graden av demokrati ligger sedan 2001 på en konstant låg nivå (<https://www.v-dem.net/en/> & <https://www.ui.se/landguiden/>). I Belarus kännetecknas alltså demokratiutvecklingen av en uppgång, följd av ett fall och sedan stagnation. Trots att flera av Belarus grannländer har genomgått demokratisering i olika grader har Belarus fortfarande statusen som en auktoritär regim (<https://freedomhouse.org>).

I Ukraina kännetecknas demokratiutvecklingen av fluktuationer, eller vågor av upp- respektive nedgångar. I början av 1990-talet genomgår landet en positiv utveckling som sedan vänder och går tillbaka under decenniets andra hälft. Fluktuationerna fortsätter. Landet genomgår en drastisk uppgång åren 2004 till 2009 då graden av demokrati är den högsta som någonsin har uppmätts i landet sedan självständigheten. Efter toppen vänder utvecklingen åter nedåt och fortsätter pendla fram till åren 2017/18. Därefter tar återigen en positiv utveckling fart (<https://www.v-dem.net/en/>).

Mot bakgrund av dessa olikheter i utvecklingen, trots deras gemensamma historia som före detta sovjetstater, har vi valt att titta närmre på Ukrainas demokratiutveckling, mer precist vad som föregår den uppgång som sker i landet under åren 2004 till 2009. Det som gör Ukrainas demokratiutveckling särskilt intressant är dels de fluktuationer, eller svängningar, som kännetecknat den dels vad som föregick den markanta uppgången som skedde åren 2004 till 2009 och nådde en, för landet, särskilt hög grad. Det blir, menar vi, både intressant och relevant att identifiera faktorer som kan vara del i förklaringen till detta.

Ukraina och demokratiutvecklingen i landet utgör sedan en tid ett stort forskningsområde i västvärlden. Landets språk, litteratur, historia med mera studeras och likaså statsvetenskapliga och sociologiska frågor. Det ökade intresset har utvecklats framför allt efter flera avgörande politiska händelser i landet. Mellan åren 2005-2011 och 2014-2019 fördubblas antalet akademiska publikationer om landet (Minakov M, 2021:2).

Demokratibegreppet definieras på olika sätt i litteraturen. Några av de som förekommer är minimalistisk demokrati som fokuserar på några få processer, framförallt de som berör landets valprocess. Ett annat begrepp är polyarki, utvecklat av Dahl. Detta begrepp bygger på ett bredare spektrum som går utanför valprocessen och bland annat fokuserar på deltagande och politiska fri- och rättigheter är centrala komponenter inom denna demokratisyn (Diamond, 1999, s. 8.)

I denna uppsats använder vi Freedom House's och V-Dem institutets mätningar av demokrati och demokratisk utveckling.

Freedom House index "global freedom" baseras på politiska och civila fri- och rättigheter och omfattar därmed en relativt bred definition av demokratibegreppet.

I V-dems index "multiplicative polyarchy index" ingår en omfattande rösträtt, organisationsfrihet, fria och rättvisa val och därmed att inga oegentligheter kring valen förekommer samt att landets ledare ("chief executive") väljs direkt eller indirekt genom val (<https://www.v-dem.net/en/>). Därmed är deras definition också av bredare karaktär.

Även utveckling av demokrati i ett land knyts i litteraturen till olika faktorer.

I denna uppsats fokuserar vi på *folklig mobilisering*, *konstitutionell design* samt *demokratisk konsolidering*. Folklig mobilisering innefattar bland annat demonstrationer som exempelvis

sker mot landets regim (Teorell, 2010). Enligt denna teori främjas demokratiseringen av *fredliga* demonstrationer.

Med utgångspunkt i dessa begrepp har vi valt att fokusera på frågor som belyser hur de faktorerna påverkade upprinnelsen till, inte ”bara” demokratisk utveckling, utan till det som blev den *starkaste demokratiska perioden* under 2000-talets inledande decennier.

1.2 Uppsatsens syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka om de teoretiska begreppen konstitutionell design, folklig mobilisering och demokratisk konsolidering kan appliceras i förklaringen av Ukrainas uppgång i den demokratiutveckling som var år 2004 till 2009.

För detta syfte har vi arbetat med följande frågor:

- Vad kännetecknar Ukrainas konstitutionella design vid tidpunkten för den demokratiska uppgången 2004 och vilken betydelse kan den antas ha haft för uppgången?
- Vad kännetecknar den folkliga mobilisering som genomfördes vid olika tidpunkter under åren före 2004 och under året 2004 och vilken betydelse kan de antas ha haft för utvecklingen?
- Visar Ukrainas demokratiutveckling tiden efter uppgången, 2004-2009, på en konsolidering av demokratin, dvs kan begreppet demokratisk konsolidering appliceras?

1.3 Uppsatsens avgränsningar

Tidsperspektivet för uppsatsarbetet nödvändiggör vissa avgränsningar i studien.

Studiens övergripande tidsperiod spänner mellan åren 1991 till 2009.

Vi gör några historiska nedslag från Ukrainas självständighet 1991 och fram till uppgången. Vårt fokus i uppsatsen är dock just på uppgången mellan åren 2004 och 2009 och åren dessförinnan (från 2000-2004), det vill säga det som föregår uppgången till den största, eller mest markanta, demokratiutvecklingen i landet.

Våra frågeställningar lägger tonvikt på demokratiuppgång. Vi bortser därför, denna gång, från nedgångar i demokratiutvecklingen.

Andra faktorer än de vi fokuserar på har naturligtvis relevans i den utveckling vi beskriver och analyserar. Valsystem, internationella relationer, korruption med flera är några av de faktorer som i litteraturen kopplas ihop med demokratiutveckling. År 2004 till 2009, det vill säga då graden av demokrati ökade markant i Ukraina, tillämpade till exempel landet proportionellt valsystem (Sedelius, 2016, s. 25).

Inom ramen för detta arbete får vi dock välja bort dessa, och andra, och istället återkomma till dessa i nästa arbete.

1.4 Disposition

I uppsatsens inledande kapitel diskuterar vi uppsatsens syfte och frågeställningar. Vi presenterar även hur uppsatsen har avgränsats, det vill säga vad det är vi har valt att fokusera på i uppsatsen.

I det andra kapitlet tar vi upp generella fakta om Ukraina. Här diskuterar vi bland annat landets geografi, population, språk, livslängd samt religion. Vi redogör även för graden av korruption i landet, samt hur det ser ut i landet vad gäller yttrandefrihet, massmedia och rättssystem.

Efter att vi presenterat statens styrelseskick redogör vi för några historia nedslag som vi ansett varit relevanta. Detta innefattar bland annat några händelser som föregick landets självständighet år 1991, samt hur den självständiga statens första konstitution var utformad.

Vi tar även upp viktiga nutida historiska händelser i Ukraina, såsom "Ukraina utan Kutjma"-protesterna år 2000-2001, presidentvalet år 2004 samt den Orangea revolutionen som ägde rum mellan november 2004 och januari 2005.

Vi redogör även för landets demokratiseringsprocess, samt dess ned- respektive uppgångar.

I uppsatsens tredje kapitel redogör vi för uppsatsens teoretiska ramverk, vilket inkluderar konstitutionell design, folklig mobilisering och demokratisk konsolidering.

I uppsatsens fjärde kapitel diskuterar vi vårt metodval samt det material vi har använt oss av för att kunna genomföra uppsatsskrivandet.

I det femte kapitlet presenterar vi vårt resultat samt analyserar detta.

Till sist i uppsatsen redovisas våra slutsatser samt en referensförteckning.

2. Om Ukraina

I detta kapitel ger vi en övergripande beskrivning av Ukraina och vad som kännetecknar landet utifrån några geografiska, demografiska, konstitutionella och historiska aspekter. Beskrivningen syftar till att ge en kontext till den utveckling i landet som vi beskriver och analyserar.

2.1 Geografi, population, språk, livslängd och religion

Ukraina ligger i Östeuropa och gränsar till bland andra Ryssland, Belarus och Moldavien. Huvudstad är Kiev. Landet är drygt 600 000 kvadratkilometer stor och har en population på drygt 44 miljoner.

Landet har en stor etnisk och kulturell mångfald. Diskriminering av minoriteter förekommer dock (<https://www.ui.se/landguiden/>).

Språket i Ukraina, med flera länder i det geografiska området, är östslaviskt. Ryska språket är utbrett i landet och har en stark ställning.

Den förväntade livslängden för män är strax under 70 år (67 år år 2018) och för kvinnorna ungefär tio år längre (77 år år 2018).

Den dominerande religionstillhörigheten är ortodox kristendom.

2.1.1 Korruption, yttrandefrihet, massmedia och rättssystem

Korruptionen i Ukraina är omfattande och yttrandefriheten är delvis begränsad (<https://www.ui.se/landguiden/>). Medierna ägs i stor utsträckning av oligarker, vars ekonomiska och politiska intressen styr nyhetsrapporteringen. Oberoende medier får svårt att klara sig ekonomiskt. Deras situation försvårar också av att det finns få välutbildade journalister (<https://www.ui.se/landguiden/>).

Landet har formellt sett oberoende domstolar. I realiteten förekommer dock påtryckningar från regimen (<https://www.ui.se/landguiden/>).

Dödsstraffet avskaffades år 2000.

2.1.2 Styrelseskick

Ukraina är en republik och enhetsstat. Landet klassificeras som en transitionell / hybridregim (<https://freedomhouse.org>). Den verkställande makten delas mellan en president och en premiärminister, så kallad semipresidentialism. Presidenten, som väljs direkt av folket, är statschef och överbefälhavare. Premiärministern är regeringschef och utses av både presidenten och parlamentet. Premiärministern väljer landets regering (Choudhry m. fl., 2018, s. 42 & <https://www.ui.se/landguiden/>). Presidenten har befogenhet att utlysa val och folkomröstningar som rör bland annat grundlagsfrågor. Parlamentet har befogenhet att avsätta landets regering (<https://www.ui.se/landguiden/>).

2.2 Några historiska nedslag

2.2.1 Några händelser som föregick självständigheten 1991

Sedan 1990-talet och självständigheten från Sovjetunionen har Ukraina genomgått stora politiska, ekonomiska och sociala förändringar (Svynarenko, 2005:51). Självständighetsåret 1991 markerar inte bara framväxten av ett självständigt Ukraina på Europas karta utan också en intensifierad utveckling av samhället, kulturen och människorna (Minakov M 2021:3).

Den slutliga självständigheten från Sovjetunionen föregicks av en rad händelser inom Ukraina. Under 1970-talet förföljdes oppositionella av den ukrainska kommunistpartichefen som ville kontrollera den ukrainska nationalismen. Kärnkraftsolyckan i Tjernobyl år 1986 ledde till missnöje bland folket över hur staten hanterade situationen och grupper bildades som arbetade för medborgarnas fri - och rättigheter. År 1990 hölls ett delvis fritt val som utmynnade i en stor framgång för den nationalistiska opposition som inte hade kunnat stävjas. Ett år senare gjorde en grupp som istället ville stoppa Sovjetunionens upplösning ett kupp försök i Moskva. Försöket misslyckades och Ukraina utropade sig som självständig stat (<https://www.ui.se/landguiden/>). Enligt västerländska observatörer var det både konstruktiva och destruktiva politiska processer som banade väg för självständigheten (Minakov m.fl., 2021, s. 1). Självständigheten har dock inte inneburit konstant lugn. Istället har tiden därefter präglats av politiska händelser som uppror, protester och revolutioner (<https://www.ui.se/landgudien/>).

Fem år efter självständigheten antogs den första konstitutionen för landet (<https://www.ui.se/landguiden>).

2.2.2 Den självständiga statens första konstitution

Ukrainas semipresidentiella konstitution, den självständiga statens första konstitution antogs 1996 efter flera års maktkamp mellan Ukrainas dåvarande (och första) president Leonid Kravtjuk och dåvarande premiärminister Leonid Kutjma (Minakov & Rojansky, 2018, s. 2, <https://www.ui.se/landguiden/>). Kutjma vann presidentvalen 1994 och 1999 och var president fram till år 2004. Enligt konstitutionen hålls presidentval vart femte år och presidenten kan sitta max två mandatperioder. Det är just denna maktindelning som har legat till grund för flera konflikter och politisk instabilitet i landet (<https://www.ui.se/landguiden/>). Författningen gav presidenten stora befogenheter i syfte att stärka stabiliteten i landet, sk presidentbetonad semipresidentialism (Sedelius, 2016, s. 1). Detta styrelseskick är förknippat med vissa institutionella risker, bland annat för demokratiutvecklingen (Sedelius, 2016).

Premiärministern kan ”gå emellan” presidenten och parlamentet på ett sätt som kan utlösa regeringskriser om inte presidenten får tillräckligt stöd i parlamentet.

Att både parlamentet och presidenten i denna typ av semipresidentialism har befogenhet att avsätta regeringen skapar incitament till att de motarbetar varandra för att kunna utöva makt. Detta kan leda till konstitutionella reformer men också “demokratisk kollaps”. Om presidenten har omfattande makt i en situation där institutionerna, premiärminister och parlament, är svaga kan det leda till presidentdiktatur (Sedelius, 2016, s. 22). Några av de protester och den revolution som genomfördes i landet åren 2000-2005 illustrerar en konsekvens av konstitutionens design.

Det politiska system som växte fram under 1990-talet utsattes i början av 2000-talet för olika aktörers försök att ta över kontrollen. Den nyvunna friheten konfronterades nu med auktoritärism och den konstitutionella demokratin med oligarkernas dominans (Hale, 2014; Way, 2015 i Minakov M, 2021:2). Samtidigt har civilsamhället tyngts av en stark förvaltningsbyråkrati, åsiktsfriheten av massmedias förvrängning och det deltagande medborgarskapet av ”fake democracy” (Minakov M et al, 2021:2).

2.2.3 “Ukraina utan Kutjma”-protester, presidentval 2004 och Orangea revolutionen 2004 till 2005

År 2000 bildades en rörelse mot dåvarande president Leonid Kutjma, den sk “Ukraina utan Kutjma”-rörelsen. Uppstarten hade sin utgångspunkt i flertalet politiska skandaler och kom till sin spets när en regimkritisk journalist mördades och Kutjma-regimen anklagades för inblandning i mordet (Minakov & Rojansky, 2021, s. 328, Nell, 2016, s. 26 & <https://www.ui.se/landguiden/>). Kutjma-regimen var en sk. kompetitiv auktoritär regim. Landet hade allmän rösträtt, civilt ledarskap och oppositionella kandidater som kunde konkurrera om den politiska makten. Regimen nådde dock inte upp till demokrati eftersom förtryck, hot och trakasserier av oppositionella var vanligt förekommande (Nell, 2016:25). Protestkampanjen genomfördes mellan åren 2000 och 2001. Den syftade till att få Kuchma att avgå som president, och ses ofta som en föregångare till den “Orangea revolutionen” som skulle komma.

Rörelsen “Ukraina utan Kuchma” och dess protester stängdes ner av den ukrainska polisen. Därefter följde en tid av arresteringar och hårt tryck på oppositionella. Dessa händelser ledde att det ukrainska folket röstade fram Viktor Yanukovych som landets president i hopp om att få uppgörelse för hur den dåvarande ukrainska regimen behandlat de medborgare som deltagit i protesterna (<https://www.maidanmuseum.org/en/node/362>).

I 2002 års parlamentsval blir Viktor Janukovyjtj premiärminister. Två år senare, 2004, när Kutjmas presidenttid inte kan förlängas ytterligare, står presidentvalet mellan honom och kandidaten Viktor Jusjtjenko, stödd av oppositionella. Janukovyjtj segrar.

Resultatet blir incitament till omfattande protester, den så kallade “Orangea revolutionen” som pågår under 2004-2005. Protesterna och revolutionen riktar sig mot genomförandet av valet, som av den civila proteströrelsen men också utländska observatörer betraktas som ”riggat” och korrumpert (<http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,832225,00.html>). De oppositionella demonstranterna vill underkänna valresultatet och få president Kutjma och premiärminister Janukovyjtj att utlysas omval. Demonstranter över hela landet engagerar sig och deltar i revolutionen och deras protester lyckas (<https://www.foreignaffairs.com/articles/russia-fsu/2005-03-01/ukraines-orange-revolution>).

Till skillnad från demonstrationerna år 2000 genomförs den orangea revolutionen på fredlig väg (Popova 2014).

Valresultatet från den andra valomgången ogiltigförklaras och Ukrainas högsta domstol begär omval (<https://www.dw.com/en/ukraine-top-court-decides-on-election/a-1410498> & <https://www.ui.se/landguiden/>). I omvalet segrar oppositionens kandidat Jusjtjenko (Wilson A i Roberts A & Garton T, 2009, pp. 295–316) som tillträder som president i januari 2005 (<https://www.ui.se/landguiden/>).

År 2004, under tiden som den orangea revolution pågår, arbetas det fram en konstitutionsändring som sedan . Denna innebär att en premiärministerbetonad semipresidentialism införs (Sedelius, 2016).

2.3 Demokratiseringsprocessen i landet

2.3.1 Upp- och nedgångar i Ukrainas demokratiutveckling

Från Ukrainas självständighet 1991 och fram till 2009 kännetecknas Ukrainas demokratiutveckling av återkommande upp- och nedgångar. Den mest intensiva perioden vad gäller demokratisk utveckling är åren mellan 2004 och 2009. Därefter byttes uppgången tämligen snabbt i en drastisk nedgång som pågick i fem år. Några år senare, mellan 2018 och 2020 genomgick landet ytterligare en uppgång i demokratiutveckling (<https://www.v-dem.net/en/>). Svängningarna framgår av tabell 1 och figur 1 nedan.

Tabell 1: Ukrainas upp - och nedgångar i demokratiutveckling illustreras nedan:

År	Uppgång	Nedgång
1991-1995	X	
1996-2001		X
2001-2002	X	
2002-2004		X

2004-2009	X	
2010-2015		X
2015-2016	X	
2016-2017		X
2017-2018	Oförändrat	
2018-2020	X	

Källa: V-dem institutet, “multiplicative polyarchy index”.

V-Dem institutet, på engelska V-Dem Institute (Varieties of Democracy) är ett oberoende forskningsinstitut som grundades av professor Staffan Lindberg år 2014

(<https://www.v-dem.net/en/about/funders/>). Dess huvudkontor är statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet

(<https://www.gu.se/forskning/varieties-of-democracy-v-dem>).

V-dem institutets index “multiplicative polyarchy index” som vi använder oss av i vår studie består av ett flertal underindikatorer bland annat en omfattande rösträtt, organisationsfrihet, fria och rättvisa val och därmed att inga oegentligheter kring valen förekommer samt att landets ledare (chief executive) väljs direkt eller indirekt genom val. Multiplicative polyarchy index multiplicerar värdet på samtliga underindikatorer med varandra (<https://www.v-dem.net/en/>).

En graf från V-dem institutet illustrerar här upp - och nedgångarna (se figur 1 nedan). Skalan är mellan 0 och 1, där 0 är lägst och 1 är högst grad av demokrati. Ukraina uppmätte enligt detta index 0,42 år 2008 och 2009. Detta kan jämföras med att landet år 2004 uppmätte 0,12 (<https://www.v-dem.net/en/>).

Figur 1: Ukrainas upp - och nedgångar i demokratiutveckling illustreras i grafen nedan:

Källa: V-dem institutet, “multiplicative polyarchy index”.

Freedom House är ett oberoende forskningsinstitut med huvudkontor i Washington D.C., USA. De mäter kontinuerligt varje år graden av politiska friheter och medborgerliga rättigheter i världens länder (<https://freedomhouse.org>).

Freedom House har ett index över “global freedom”. I det placerades Ukraina år 2020 på 60 av 100 på en skala där 0 betyder lägst och 100 betyder högst grad av både politiska rättigheter och medborgerliga friheter. Det är alltså kombinationen av den totala poängen för båda dessa, efter att ha viktats på ett likställt sätt, som bestämmer en stats status; “not free”, “partly free” eller “free”. Graden av demokrati i Ukraina, enligt Freedom House 60 av 100, klassificeras som “partly free” (<https://freedomhouse.org>).

Ukraina klassificerades däremot som “free” år 2005, 2007 och 2009. Freedom House tillämpade en annan skala i indexet “global freedom” vid denna tidsperiod. Demokratigraden mättes då istället på en skala mellan 1 och 7 där 1 är mest fri och 7 minst fri.

Vid samtliga mätningar år 2005, 2007 och 2009 låg Ukraina på den genomsnittliga demokratigraden 2.5.

År 1995 till 2003 hade landet status “partly free” och hade värdet 3.5 år 1995 och 1999 och år 2001 och 2003 var värdet 4 (Sedelius, 2016, s. 26).

I tabell 2 nedan presenteras årtalen samt vilka värden och klassificeringar som Ukraina hade dessa år. Detta för att även här illustrera förändringarna i demokratiutveckling.

Tabell 2:

År	Värde + klassificering FH*
1995	3.5 - partly free
1999	3.5 - partly free
2001	4.0 - partly free
2003	4.0 - partly free
2005	2.5 - free
2007	2.5 - free
2009	2.5 - free
2020	60/100 - partly free

Källa: Freedom House, index: "global freedom".

*Med FH menas Freedom House.

3. Uppsatsens teoretiska ramverk

I detta kapitel beskriver vi vårt teoretiska ramverk för studien. Ramverket består av de begrepp vi tycker är centrala för uppsatsens syfte och frågeställningar. Syftet med kapitlet är därför att tydliggöra varför vi valt just detta ramverk.

3.1 Några centrala begrepp

3.1.1 Demokrati, demokratimodeller och demokrati som politiskt system

Demokratibegreppet är omtvistat och flera definitioner förekommer. Den kanske mest kända, och äldsta, definitionen är att det betyder "folkstyre" (Ekman m.fl, 2014, s. 19). Problemet med denna definition är att den är svår att mäta och därför kan skapa metodologiska svårigheter i studier.

Två mer avgränsade tillämpningar är de minimalistiska respektive maximalistiska demokratimodellerna. Den minimalistiska fokuserar på procedurer som främst rör valprocessen i ett land och den politiska elitens betydelse. Demokratiska stater karaktäriseras till exempel av en modell där medborgare genom rättvisa val väljer politiska representanter.

Den maximalistiska vidgar istället innehållet så att demokrati mäts utifrån fler aspekter än enbart agerande vid val, till exempel politiska fri- och rättigheter (Diamond, 1999). Ytterligare ett sätt att studera, eller mäta, demokrati är begreppet polyarki, flerstyre, som introducerats av statsvetaren Robert Dahl. Med detta avses ett politiskt system som är det närmaste man kan komma en ideal demokrati. För att en stat ska anses vara demokratisk ska enligt modellen kriterier som bland annat yttrandefrihet, organisationsfrihet, allmän rösträtt och fria val uppfyllas (Pérez-Liñán, i Caramani, 2020 s. 88, Ekman m. fl, 2014 s. 22-23). Detta system används i V-dems mätningar som vi använder oss av.

3.1.2 Konstitutionell design

Konstitutionell design är av central betydelse när ett land ska inleda en demokratiseringsprocess. Kortfattat betyder detta att landet konstitutionellt fastställer hur maktindelningen ska struktureras. Vilken del av makten ska utövas av vilken roll, exempelvis premiärminister, president eller annan. Detta för att demokratiseringsprocessen inte ska hämmas, eller genomgå återfall, och för att motverka risk för maktmissbruk och auktoritära inslag (Grugel 2002, s. 75). Den mest grundläggande frågan handlar därför om exekutivmaktens utformning. Det går en skiljelinje mellan formerna parlamentarism, presidentialism och semipresidentialism (Ekman, m.fl., 2014, s. 165).

Ett starkt presidentämbete i konstitutionen är ett vågspel om parlamentet är underutvecklat och rättsstatligheten inte är garanterad. I ett sådant läge kan presidenten hänvisa till politisk stabilitet och effektivitet för att marginalisera oppositionen och åsidosätta demokratiska spelregler. System med starka parlament har bättre förutsättningar att lösa konflikter och nå kompromisser, vilket kan vara särskilt viktigt i nya demokratier” (ibid, s. 172). Valet av konstitution sker dock i kontexten av flera faktorer. Det måste finnas förutsättningar för demokratin. Äldre institutioner, t ex konstitutionen, det institutionella arvet

och landets demokratiska traditioner utgör centrala förutsättningarna för de författningar som väljs (ibid, s. 183).

3.1.3 Folklig mobilisering

Demonstrationer är en form av *folklig mobilisering* (Teorell, 2010, s. 103). Om mobiliseringen i detta fall demonstrationen, är fredlig så kan den främja demokratisering. Fredliga demonstrationer ställer inga särskilda krav på t. ex. utrustning och kan därför locka till sig, och aktivera, en stor andel av folket (ibid, s. 104-105).

Om regimen förtrycker, slår ner på, fredliga demonstranter kan det få en motsatt verkan genom att det sprids upplevelser av viktimisering eller martyrskap bland folket (ibid, s. 105). Genom att mobilisera en tredje part, i detta fall folket, som är mot regimen är det mest troligt att utfallet blir demokratisering vid fredliga demonstrationer (ibid, s. 105).

3.1.4 Demokratisk transition och konsolidering

Enligt Ekman (m fl. 2014 s 24-30) bygger demokratiseringsprocessen på olika steg. *Demokratisk transition* innebär att det sker en regimförändringsprocess som innebär att processen går från en icke-demokratisk regims fall till att en ny politisk regim bildas. Den nya regimen går mot ett demokratiskt styre. När transitionsprocessen är fullbordad övergår processen i nästa steg som är demokratisk konsolidering.

Konsolidering är ett etablerat, men omdiskuterat, begrepp som har använts både för att beskriva en förstärkning och fördjupning av demokratin i samhället, som frånvaron av demokratiska bakslag. Konsolidering innebär dock att en förankring av den nya demokratin sker fullt ut, det sker en internalisering av dess processer och regler samt en spridning av demokratiska värderingar (Ekman m. fl., 2014 s. 24-30).

Målet med konsolideringen har beskrivits som att alla politiska aktörer, både på elit- och massnivå ska se på demokrati som det enda rimliga politiska systemet och det enda sätt man vill nå sina politiska mål (Diamond 1997, Linz och Stepan 1996, Grugel & Bishop, 2014).

Flera faktorer spelar in i huruvida ett lands demokrati konsolideras eller inte. En faktor med betydelse är de politiska eliternas vilja, eller ovilja, att arbeta för ett upprätthållande av

demokratin. I de fall avdemokratisering sker så är det ofta p.g.a privilegierade politiska aktörers beteenden (Hallstan & Lundquist, 2017).

Diamond (1997) identifierar olika dimensioner av demokratisk konsolidering. En är *fördjupningen av demokratin*. Detta innebär att en demokratisk regims institutioner och processer blir mer liberala, representativa m.m och att graden av frihet ökar. En minskning av politiska hinder för mobilisering av marginaliserade grupper och vidare att politiska och medborgerliga fri - och rättigheter skyddas.

En annan dimension är regimens prestanda. Denna innebär att den demokratiska regimen över tid måste ge politiska resultat som är tillräckligt positiva för att bygga en bred politisk legitimitet på och minska risk för motstånd mot regimens legitimitet. Ju mer samhället värderar demokrati i sig, desto mindre positiva behöver de politiska resultaten vara (Diamond, 1997, s. 18-19).

Diamond identifierar utmaningar för demokratisk konsolidering. Medborgarna bildar sina bedömningar om regeringar utifrån hur de presterar gentemot förväntningar. I nyare och krisstyrda demokratier påverkar t. ex. regeringens effektivitet, vad gäller att möta allmänhetens förväntningar, utsikterna för demokratisk konsolidering (ibid, s. 20-29).

4. Metod

I inledningsfasen av vårt uppsatsarbete tittade vi på demokratiutvecklingen bland de forna sovjetstaterna. Vi kunde konstatera att denna har sett olika ut i de olika länderna.

Det som gjorde att vi valde att närmare undersöka just Ukraina var att de har haft väldiga svängningar i sin demokratiutveckling (<https://www.v-dem.net/en/>).

Det blir relevant att studera detta för att få en djupare förståelse i vad som kan vara bidragande förklaringsfaktorer till uppgången i demokratiutveckling 2004 till 2009 som vi undersöker i uppsatsen. Vidare finner vi Ukraina som ett mycket intressant land att studera dels på grund av svängningarna i demokratiutveckling men också att det ständigt rapporteras i media om politiska händelser som sker i landet. Detta gör att studier av ämnet blir utomvetenskapligt relevant (Esaiasson m. fl., 2017, s. 32-33).

Ämnet blir även inomvetenskapligt relevant då det genom studier ger ökad kunskap i hur Ukraina ska kunna utvecklas för att stärka demokratin och dess stabilitet i landet och på det sättet kunna utveckla forskningen ytterligare (ibid).

För att ta reda på hur demokratiutvecklingen och dess upp - och nedgångar har sett ut från självständigheten och framåt har vi använt oss av V-dem institutets index “multiplicative polyarchy index”. I detta index ingår en omfattande rösträtt, organisationsfrihet, fria och rättvisa val och därmed att inga oegentligheter kring valen förekommer samt att landets ledare (“chief executive”) väljs direkt eller indirekt genom val (<https://www.v-dem.net/en/>).

För att besvara våra frågeställningar har vi valt att göra en *kvalitativ fallstudie* av Ukrainas uppgång i demokratiutveckling år 2004 till 2009. Vi gör också några nedslag i Ukrainas historia före och efter självständigheten 1991.

Under arbetets gång har vi haft en *teoriprövande* ansats, vilket innebär att vi prövar om våra utvalda teorier får stöd av det empiriska material vi väljer att granska. Detta för att sedan i vår analys kunna redogöra för om teorin kan förklara vårt utvalda fall samt på vilka sätt teorin inte kan förklara detta (Esaiasson, m .fl., 2017, s 41).

Gällande val av fall valde vi Ukrainas demokratiseringsprocess eftersom vi hade förkunskapen att landet har haft både upp - och nedgångar i denna. Det har varit möjligt för oss i Sverige att ta del av flera av dem politiska händelserna och företeelserna i Ukraina på grund av att massmedia i stor utsträckning har bevakat detta.

Däremot saknade vi djupare kunskap om vad som kan vara bidragande förklaringsfaktorer till Ukrainas uppgång i demokratiutveckling år 2004 till 2009 (Esaiasson m.fl., 2017, s. 103).

Vi gör en så kallad *process-spårande* studie vilket innebär att värdet på den beroende variabeln, det vill säga utfallet, är på förhand känt för oss. I vår studie blir det alltså inte utfallet, uppgången i demokratiutveckling, som står i centrum utan det är *processen*.

Fokus riktas istället på att identifiera några bidragande förklaringsfaktorer som kan ha lett fram till uppgången (Esaiasson m. fl., s. 129-130).

Vår studie är som ovan nämnt en kvalitativ sådan. Kvalitativ forskning kännetecknas av att studera ett begränsat antal fall på djupet. Detta görs för att få en djupare förståelse och kunskap om ett visst fenomen, en viss händelse eller en viss process.

Vi är medvetna om att vårt metodval kan påverka studiens *validitet och reliabilitet*.

Hade vi vidgat vår studie och gjort en jämförande fallstudie av exempelvis två länder samt kombinerat den kvalitativa undersökningen med en kvantitativ sådan hade det ökat studiens *externa validitet*. Vi hade haft möjlighet att analysera fler förklaringsfaktorer och på det sättet hade det blivit en bredare studie. Vidare hade det varit möjligt att identifiera tänkbara samband både inom och mellan länder.

Vårt syfte med studien är dock inte att generalisera utan det är att mer djupgående studera Ukraina och få en djupare förståelse för just det landets demokratiutveckling och vad som kan ha föranlett uppgången år 2004 till 2009. Mot bakgrund av detta hävdar vi att studien får *intern validitet* (Esaiasson m. fl., 2017, s. 59 & 64).

För att kunna operationalisera demokrati använder vi oss av, vilket vi tidigare nämnt i uppsatsen, V-dem institutets “multiplicative polyarchy index”.

Då vi använder oss av polyarkibegreppet som en definition av demokrati blir detta mycket brett och det kan därför bli metodologiska svårigheter med operationaliseringen på grund av detta. Det kan tänkas påverka både validiteten och reliabiliteten i studien (Esaiasson m. fl., 2017, s. 59 & 64).

Eftersom vi gör en process-spårande studie, där processen står i centrum och inte utfallet, använder vi oss av detta index samt även Freedom House index “global freedom” för att kunna illustrera uppgången i demokratiutveckling under vår valda tidsperiod.

Syftet med operationalisering är att ge den teoretiska definitionen en operationell sådan. I vår studie blir det mer betydelsefullt att operationalisera de faktorer som i vår studie anses ha varit bidragande till uppgången i demokratiutveckling (Esaiasson m. fl., 2017, s. 56-57). Dessa faktorer förtydligas i resultat - och analyskapitlet, där vi prövar om teorin kan appliceras på vårt fall, det vill säga Ukrainas uppgång i demokratiutveckling 2004 till 2009, och var teorin inte kan förklara vårt utvalda fall.

4.1 Material

Till vår hjälp för att kunna genomföra undersökningen har vi använt oss av olika källor, främst sekundärkällor (Esaiasson m.fl., 2017, s. 297) i form av litteratur, hemsidor och data från Freedom House samt från V-dem institutet.

För att besvara våra frågeställningar kommer vi att utgå från befintligt vetenskapligt material. Det utvalda materialet kommer sedan ligga till grund för vår analys.

Vi anser att vårt val av material är lämpligt för att kunna genomföra studien. Mot bakgrund av att vi använder oss av både litteratur, hemsidor samt data från två olika forskningsinstitut anser vi att vi får en bredd på materialet. Detta ökar möjligheten för oss att kunna samla in relevant empiriskt material till uppsatsen.

Det hade varit intressant att även ta del av material från studier som gjorts i Ukraina, exempelvis intervjuer av befolkningen. Detta hade blivit en ytterligare aspekt för oss att kunna vidga studien genom att till exempel även analysera tankar och reflektioner som befolkningen i Ukraina hade under vår valda tidsperiod. Till exempel reflektioner om deras upplevelser av demokrati i landet under denna tid och vad de tyckte eller ansåg om detta.

Sådana typer av material har varit mycket svåra att hitta. Vi hittade dock några enkätstudier, frågeformulär och svar, vilka var på ukrainska. Det materialet var omöjligt för oss att ta del av då vi inte talar eller förstår det ukrainska språket.

5. Resultat och analys

I detta kapitel presenterar vi de huvudsakliga analytiska resultaten av studien. Resultaten presenteras i två teman: 1) folklig mobilisering och konstitutionell design samt 2) demokratisk konsolidering. Resultaten visar att den folkliga mobilisering som skedde i landet vid tiden före och under 2004 bidrog till att en ny, demokratigynnande, konstitutionell design infördes. En avgörande faktor var konstitutionens struktur som bland annat kännetecknades av att parlamentets ställning i relation till presidenten stärktes. Den nya konstitutionen

tillämpades från 2006 och under de påföljande åren utvecklas demokratin i positiv riktning. Åren efter 2009 kännetecknas istället av bakslag i demokratiutvecklingen vilket visar att konsolideringsprocessen inte fullbordats. De teoretiska begreppen folklig mobilisering och konstitutionell design som prövas i studien kan alltså appliceras på dessa delar av Ukrainas demokratiutveckling medan demokratisk konsolidering är mer tveksamt.

Historia och institutionellt arv som förutsättningar för konstitutionen 1996

Landets historia under decennierna innan självständigheten präglas av upprepade politiska händelser och motsättningar mellan sovjettrogna medborgarna och de grupper som lutar sig mer mot nationalism och västeuropeiska ideal. När landet håller ett delvis fritt val är det de oppositionella grupperingarna som går framåt. När landet blir självständigt finns därför redan ett viss institutionellt arv från sovjettiden men också önskan om att utveckla demokratiska traditioner bland grupperingar av medborgarna. Detta är en viktig förutsättning för den fortsatta utvecklingen som leder till instiftandet av den semipresidentiella konstitutionen 1996. Den typ som väljs är den presidentbetonade vilket präglades av en stark presidentmakt. Varför infördes inte en modell som tonade ner presidentmakten? Vi kopplar detta till att valet av konstitution också har kontextuella förklaringar, till exempel det institutionella arvet. Detta resonemang kan förstås när man tittar på Ukrainas historia. Under många år som sovjetstat sker en internalisering av betydelsen av att ha en stark ledare, djupt rotat i den centrala statsapparaten. När landet sen blir självständigt och blir "fritt" efter så många år blir det "tryggare" att införa denna typ av design. Som Ekman (2014) skriver: "De gamla institutionerna bestämmer så att säga förutsättningarna för de nya". Tiden mellan självständigheten och landets första konstitution var dessutom kort, fem år. Traditionerna från tiden som sovjetstat kan därför antas ha påverkat den politiska elitens benägenhet att genomföra någon annan form av konstitution än just den presidentbetonade. Konstitutionen fick dock konsekvenser för demokratiutvecklingen i Ukraina.

Det är svårt att se det på något annat sätt än att valet av konstitutionell design fick negativ betydelse för Ukrainas demokratiseringsprocess. Auktoritära tendenser och maktmissbruk hämmades inte och president Kutjma utnyttjade sin maktställning, vilket den konstitutionella designen möjliggjorde. Under sina mandatperioder la han fram förslag som skulle öka hans makt och upprepade politiska händelser är kännetecknande för tiden. Utvecklingen tydliggörs i mätningar från både Freedom House och V-dem, som också visar att

demokratiseringsprocessen hämmas särskilt mycket under hans andra mandatperiod, dvs mellan 1999 och 2004.

Folklig mobilisering och demokratisering

Redan tidigt under Kutjmas andra period börjar protesterna och demonstrationerna mot styret att eskalera. Detta var folkets sätt att uttrycka sitt missnöje med regimen som inte levde upp till deras förväntningar.

Protesterna fick ett våldsamt slut och skulle därför enligt viss teori inte gynna en demokratisering i landet. Vi ser dock att protesterna enbart några år efter detta utmynnar i en revolution som ger upphov till en ny och mer demokratisk konstitution. Vi menar därför att demokratisering till följd av folklig mobilisering i viss mån skulle kunna ske, eller sättas igång, även om demonstrationerna haft inslag av våld. Icke fredliga demonstrationer mot ett styre kan också samla en stor uppslutning.

Överensstämmande med teorin om fredliga demonstrationer och demokratisering ser vi att de protester som utspelades under den orangea revolutionen, 2004 - 2005, skedde på fredlig väg och ledde fram till den starkaste demokratiseringen i landets historia. Här kanske även Popovas (2014) tes om att ett gemensamt fokus har betydelse för utgången spelar roll. Det är rimligt att anta att ett sådant hade växt fram, eller stärkts, sedan protesterna runt millenieskiftet.

När Ukraina antog sin andra konstitution år 2006, där designen var den premiärministerbetonade semipresidentialismen, reducerades presidentens makt. Mot bakgrund av den fortsatta utvecklingen menar vi att den gynnade demokratin. Vi ser dock också att oavsett vilken typ av semipresidentialism som landet har tillämpat så har det rått politisk instabilitet, regeringskriser, institutionella konflikter, etc. Designen kan alltså bidra till demokratisering men fler faktorer spelar roll för dess fördjupning, det vill säga konsolidering.

Demokratisering men inte riktigt konsolidering

Mot bakgrund av de fluktuationer och bakslag som kännetecknar Ukrainas demokratiseringsprocess, även åren efter 2009 och den markanta uppgången, så kan vi se att konsolideringsbegreppet inte riktigt är applicerbart i en beskrivning av Ukrainas utveckling.

Den transition som Ekman (2014) identifierar som ett av stegen i demokratiseringsprocessen och som innebär att den icke demokratiska regimens fall ska övergå i en utveckling mot demokratiskt politiskt styre kan bara anses gälla för vissa tidsperioder. Dessa övergår dock konstant i demokratiska bakslag. Det finns därför inte belägg för att Ukrainas transitionsprocess har fullbordats och därmed undanröjt hinder för den demokratiska konsolideringen.

Här menar vi att den premiärministerbetonade semipresidentialismen borde skapat mer stabilitet, färre institutionella konflikter med mera. Att system med starka parlament skulle ha bättre förutsättningar att lösa konflikter och nå kompromisser (Ekman m fl 2014) är alltså inte något som kommer ut ur resultaten.

Detta gäller oavsett om konsolideringsbegreppet ges betydelsen av att förstärka och fördjupa demokratin eller enbart frånvaron av demokratiska bakslag

Fluktuationerna kan troligtvis ses som uttryck för de politiska eliternas vilja respektive ovilja att arbeta för ett upprätthållande av demokratin. Vi ser det som att nedgångarna, avdemokratiseringen, kan ske till följd av av privilegierade politiska aktörers beteende. Detta eftersom vi finner få rimliga alternativa förklaringar. Det är föga troligt att det sker bakslag i demokratin för att medborgare, främst nya generationer, vill ha det så.

Utvecklingen visar inte, menar vi, att landets politiska aktörer och andra eliter inte har slutit upp kring det konsensus som Diamond (1997) med flera pekat på, att dessa aktörer måste se på målet med konsolideringen som det enda rimliga politiska systemet för de målsättningar landet sätter upp politiskt, ekonomiskt, kulturellt med mera. Vi finner det inte troligt att landets medborgare trots detta i någon högre utsträckning skulle uppleva regimernas resultat som positiva och därför vara mindre benägna att vilja göra motstånd. Mot bakgrund av de demokratiska svängningarna är det också sannolikt att detta även gäller politiska aktörer med sina olika institutionella arv. För att nå större och mer stabil framgång skulle det, om vi lyssnar på Diamond, behövas långt mycket mer positiva resultat från landets regim för att gå medborgares förväntningar till mötes och på sikt nå konsolidering av demokratin.

Den utmaningen kvarstår för Ukraina.

6. Slutsatser

Mot bakgrund av studiens genomförande och resultaten ovan drar vi följande slutsatser:

- Det går att sluta sig till att de folkliga mobiliseringarna som ägt rum i Ukraina har haft betydelse för de successiva demokratiska framstegen som gjorts sedan självständigheten 1991. En tillräckligt stark uppslutning kring en demokratisk modell har dock ännu inte utvecklats bland landets politiska, ekonomiska med flera aktörer och eliter och därför har den demokrati som uppnåtts i perioder inte kunnat konsolideras.
- De faktorer som ligger till grund för demokratimätningarna i studien tydliggör centrala aspekter av demokrati. Andra aspekter, inte minst landets institutionella och kulturella arv, generationsfrågor med mera kan också antas ha betydelse. Dessa saknas dock i studien vilket innebär att den utveckling som beskrivs är snävt avgränsad och bör integreras för djupare förståelse.
- Framtida studier om demokratiutveckling, i såväl före detta sovjetstater som västeuropeiska länder bör integrera generationsaspekter och kulturella aspekter i teoriutvecklande syfte.

7. Referenser

Diamond, Larry. 1997. *Consolidating Democracy in the America's*.
The Annals of the American Academy of Political and Social Science , Mar., 1997, Vol. 550,
NAFTA Revisited: Expectations and Realities (Mar., 1997), pp. 12-41.

Diamond, Larry. 1999. *Developing democracy toward consolidation*. The Johns Hopkins
University Press. Baltimore and London.

Ekman, J., Linde, J & Sedelius, T. 2014. *Demokratiseringsprocesser. Nya perspektiv och
utmaningar*. Studentlitteratur AB, Lund.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, Ann & Wängnerud, L. 2017.
Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Norstedts juridik.

Grugel, Jean. 2002. *Democratization: a critical introduction*. Houndmills, Basingstoke,
Hampshire ; New York, N.Y. : Palgrave.

Grugel, Jean & Bishop, M.L. 2014. *Democratization: a critical introduction. 2nd edition*.
Red globe press, London.

Linz, J.J & Stepan, A. 1996. *Problems of democratic transition and consolidation. Southern
Europe, South America, and post-communist Europe*. The Johns Hopkins University Press.
Baltimore and London.

DW: Made for Minds. 2004. *Ukraine Top Court Decides on Election*.
<https://www.dw.com/en/ukraine-top-court-decides-on-election/a-1410498>

Foregin Affairs. 2005. *Ukraine's Orange Revolution*.
<https://www.foreignaffairs.com/articles/russia-fsu/2005-03-01/ukraines-orange-revolution>

Freedom House: Expanding Freedom and Democracy. 2021. *Freedom House*.
<https://freedomhouse.org/>

Göteborgs universitet. 2021. *Varieties of Democracy (V-Dem)*.
<https://www.gu.se/forskning/varieties-of-democracy-v-dem/>

Hallstan, M & Lundquist, V. 2017. *Illojala Eliter och Horisontellt Ansvarsutkrävande – En
Studie av Institutionella Begränsningars Påverkan på Avdemokratiseringsprocesser*. Lunds
universitet.

Minakov M, Kasianov G, Rojansky M (red), "From "The Ukraina" to Ukraine: A Contemporary History, 1991-2021", Ibidem Verlag, 2021.

Landguiden: Hela världen på ett ställe. 2021 *Landguiden*. <https://www.ui.se/landguiden/>.

Minakov, Mikhail & Rojansky, Matthew. 2021. *Democracy in Ukraine: Are We There Yet?* https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/publication/kennan_cable_30_-_rojansky_minakov.pdf

Nell, W. 2016. *Ukrainas demokratisering år 2005 - Det politiska spelet mellan regimen och oppositionen utifrån ett aktörsperspektiv*. Linnéuniversitetet.

Pérez-Liñán, i Caramani, 2020. *Comparative politics*. Oxford University Press.

Popova, M. 2014. *Why the Orange Revolution Was Short and Peaceful and Euromaidan Long and Violent*. Problems of Post-Communism, Vol. 61(No. 6).

Choudhry, S, Sedelius, T & Kyrychenko, J. 2018. *Semi-presidentialism and Inclusive Governance in Ukraine Reflections for Constitutional Reform*. International Institute for Democracy and Electoral Assistance.

Sedelius, Thomas. 2016. *Ukrainas konstitutionella sicksackande: Regimförändring och partiutveckling under semipresidentialism*. Nordisk Østforum, 30(1): 18-37.

Sydorchuck, O. 2014. *The impact of semi-presidentialism on democratic consolidation in Poland and Ukraine*. Demokratizatsiya The Journal of Post-Soviet Democratization 22(1):117-144.

Svynarenko A. 2005. *Den politiska kulturen i det nya Ukraina. En generationsanalys*. Nordisk ost-forum, 19(1): 51-66.

Teorell, J. 2010. *Determinants of democratization. Explaining Regime Change in the world, 1972-2006*. Cambridge University Press.

Time. 2004. *The Orange Revolution*. <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,832225,00.html>

University of Notre Dame: Notre Dame News. 2016. *New democracy 'dataset' to 'revolutionize' democracy research*. <https://news.nd.edu/news/new-democracy-dataset-to-revolutionize-democracy-research/>

V-Dem: Varieties of Democracy. 2021. *V-Dem: Funders*. <https://www.v-dem.net/en/about/funders/>

V-Dem: Varieties of Democracy. 2021. *V-Dem: Global Standards, Local Knowledge*.
<https://www.v-dem.net/en/>

V-Dem: Varieties of Democracy. 2021. *V-Dem: Methodology*.
[https://www.v-dem.net/media/filer_public/94/87/94876a61-1682-4227-baa0-ab927645d507/
method.pdf](https://www.v-dem.net/media/filer_public/94/87/94876a61-1682-4227-baa0-ab927645d507/method.pdf)